Profesjonelle standarder for barnehagelærere

Utarbeidet av Anton Havnes, Senter for prefesjonsstudier
v/ HiOA og stiftelsen Kanvas

Utvikling av profesjonsstandarder

Mål:

- Delprosjektet har som mål å formulere krav og forventninger til barnehagelærerne, sett innenfra. Det vil si at det er barnehagelærernes egne faglige perspektiver som skal legges til grunn.
- Oppmerksomheten skal være på arbeidet med barn, barnehagelærernes rolle som ledere for det pedagogiske arbeidet i barnehagene og barnehagelærerne som deltaker i utviklingen av barnehagen som faglig arena både i den enkelte barnehagen og i barnehagesektoren.

Delmål:

- Utvikle et forslag til profesjonelle standarder for barnehagelærer.
- Publisering av artikler i norske og internasjonale tidsskrifter.
- Publisere de profesjonelle standardene på nettsted med mulighet for kommentarer og diskusjon.

Bakgrunn for delprosjektet

- Barnehagelærere er i en tidlig fase av profesjonaliseringsprosessen.
- Det er fremdeles uklart hva fagkunnskapen egentlig består i, og hvilke implikasjoner kunnskapsbasen har for organisering av arbeidet i barnehagen.
- Yrkesutøvelsen er blitt omtalt som ”lekmannspreget” (Steinnes 2014, Smeby 2014), og sektoren har mange ansatte uten relevant utdanning.
- Pedagogisk ledelse er utydelig distribuert i barnehagen (Mordal 2014).
- Det er utfordrende å tydeliggjøre og begrepsfeste barnehagelæreres kompetanse, å sette denne i sammenheng med barnehagens organisering av pedagogisk arbeid og å definere en barnehagelærerens rolle og oppgave som leder for det pedagogiske arbeidet.
- Det er behov for å undersøke hvordan distribusjon av fagkunnskap i barnehagene kan endres med tanke på å tydeliggjøre barnehagelærernes kompetanse som fagperson og pedagogisk leder.

ECEC professionalization – a model

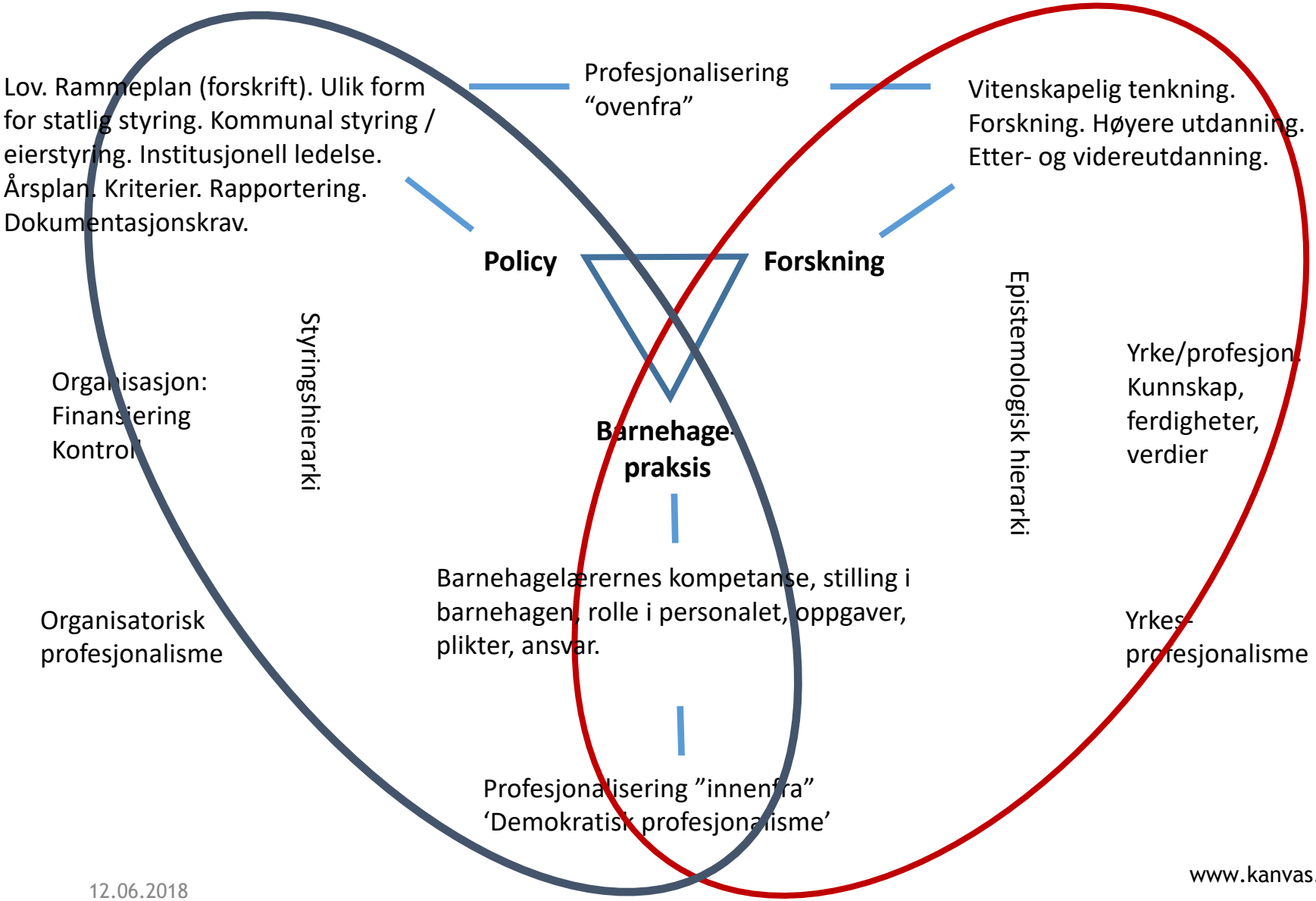

Profesjonelle standarder for barnehagelærere – et redskap for å styrke barnehagelærere som fagpersoner?

- Forslaget til profesjonelle standarder er ledd i et prosjektarbeid for å styrke barnehagelærernes posisjon som fagpersoner i barnehagene.
- Rammeplan for barnehagelærerutdanning og utdanningens studieplan og læringsbeskrivelser setter premissene for hva man skal kunne som barnehagelærer.
- Rammeplan for barnehagen, arbeidsinstrukser, pålegg om å skrive detaljerte årsplaner, og krav om dokumentasjon av virksomheten setter krav til hva som skal utføres.
- Forslaget til profesjonelle standarder er utarbeidet av barnehagelærere for barnehagelærere.
- Forslaget til profesjonelle standarder sier noe om hvordan *vi* som fagpersoner vil og forventer at barnehagelærere forholder seg til arbeidet i barnehage. Det gjelder særlig arbeidet med barn, personalgruppen, foreldrene og eksterne samarbeidspartnere.

www.kanvas.no

- Målet er å styrke hele barnehagen.
- Å styrke barnehagelærernes faglige stilling i barnehagen innebærer å inkludere alle tilsatte i et faglig fellesskap der alle verdsettes og utfordres til å bruke og utvikle sine kompetanser.
- De profesjonelle standardene retter seg mot barnehagelærernes oppgaver og ansvar for å få det til.
- Målet med prosjektet er å formulere noe som alle barnehagelærere kan slutte opp om og ta i bruk som redskap til utvikling.
- Standardene er knyttet opp mot et faglig system, ikke et organisatorisk styringssystem.

Profesjonelle standarder

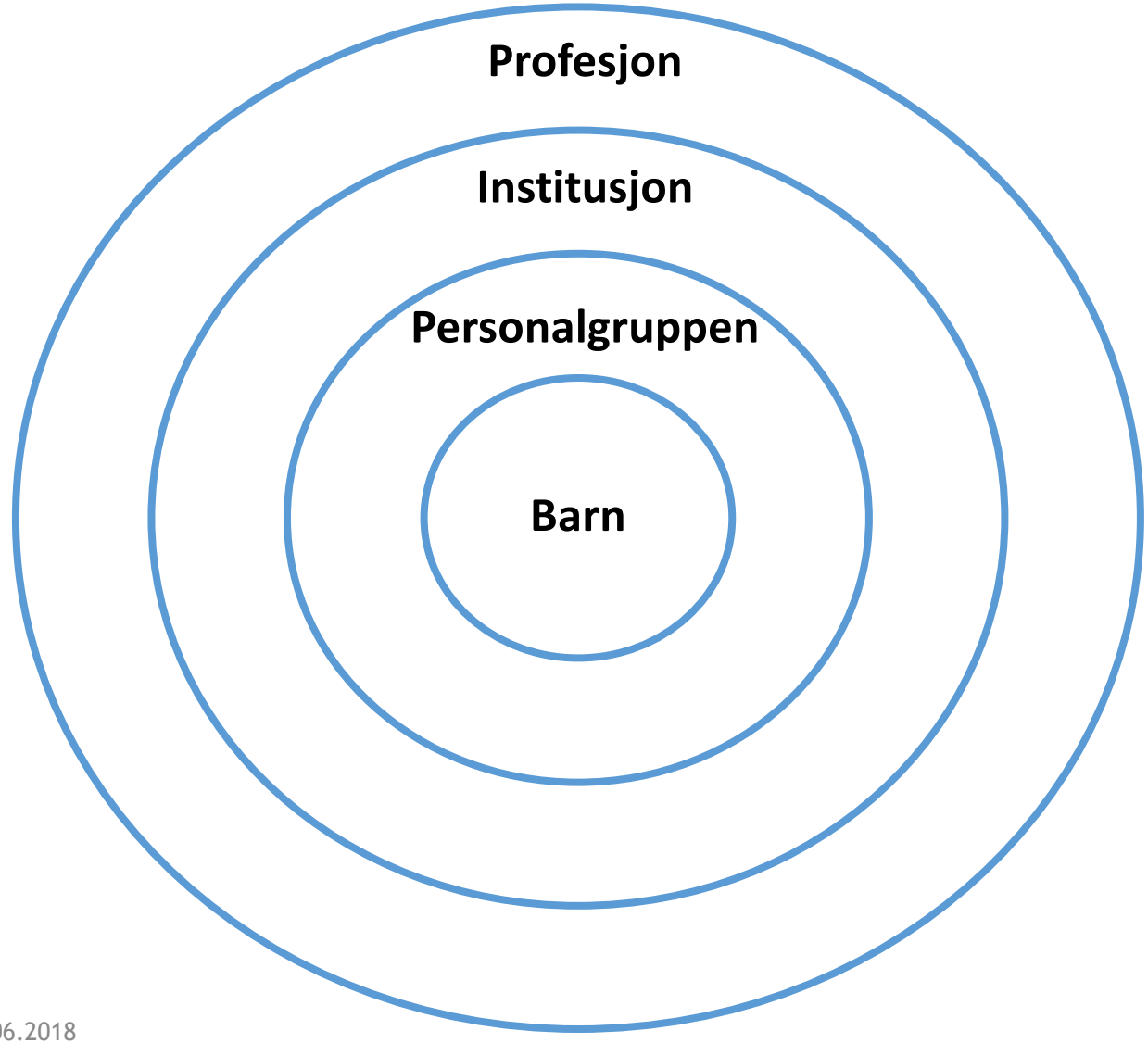

Profesjonelle standarder for barnehagelærere

Barnehagelæreren prioriterer barn	Barnehagelæreren leder det pedagogiske arbeidet	Barnehagelæreren utvikler organisasjonen	Barnehagelæreren fremmer profesjonaliteten i yrket
• Barnehagelæreren prioriterer lek • Barnehagelæreren står opp for barnet • Barnehagelæreren legger til rette for og fremmer utvikling av vennskap, fellesskapsfølelse og likeverd • Barnehagelæreren bygger et læringsmiljø preget av trygge og emosjonelt tilgjengelige voksne	• Barnehagelæreren tar en rolle som tydelig faglig leder • Barnehagelæreren planlegger det pedagogiske arbeidet • Barnehagelæreren involverer hele personalet • Barnehagelæreren utvikler kvaliteten på det pedagogiske arbeidet	• Barnehagelæreren tar ansvar for utvikling av hele barnehagen • Barnehagelærerne inngår i et faglig fellesskap i barnehagen • Barnehagelæreren arbeider systematisk med utviklingsarbeid • Barnehagelæreren forholder seg aktivt til styringsdokumenter • Barnehagelæreren bidrar til at barnehagen drives effektivt	• Barnehagelæreren ivaretar sitt profesjonelle ansvar • Barnehagelæreren håndterer situasjoner med en profesjonell tilnærming • Barnehagelæreren sikrer samarbeid med andre profesjoner til barns beste • Barnehagelæreren involverer foresatte

Barnehagelæreren prioriterer barn

Barnehagelæreren setter hensynet til barn og barns utvikling fremst, utøver god pedagogisk praksis og går foran som rollemodell for andre tilsatte og foreldre/foresatte. Barnehagelæreren er miljøbygger og har blikk for både enkeltbarnet, barnegruppen og samspillet mellom barn og tilsatte i barnehagen.

1.1. **Barnehagelæreren prioriterer lek**

1.1.1. Du tar hensyn til at barns lek er utgangspunktet for alle planer og observerer og støtter barn i lek

1.1.2. Du ser og bruker lekens læringspotensial

1.1.3. Du veileder og utvikler øvrig personal i lekkompetanse

1.1.4. Du tilrettelegger for, motiverer og inspirerer til i et rikt og variert lekemiljø der du selv deltar aktivt

1.1.5. Du bygger et språkmiljø i barnehagen, der barn kan uttrykke seg i ulike kommunikasjonsformer og aktivt utforske og utvikle språket

1.2. Barnehagelæreren står opp for barnet

1.2.1. Du sørger for at hvert barn blir anerkjent – hver dag, snakker ikke over hodet på dem eller kritiserer dem i andres påhør.

1.2.2. Du tar barnet i forsvar når barnet blir krenket eller misforstått – også hvis det gjøres av kollegaer eller andre voksne.

1.2.3. Du støtter barn i konfliktsituasjoner

1.2.4. Du legger til rette for en god dialog med eksterne instanser, øvrig personal og foreldre

1.3. Barnehagelæreren legger til rette for og fremmer utvikling av vennskap, fellesskapsfølelse og likeverd

1.3.1. Du observerer samspillet mellom barn og iverksetter tiltak ved behov

1.3.2. Du organiserer aktiviteter der barn samarbeider og utvikler felles erfaringer

1.3.3. Du observerer og ivaretar vennskapsrelasjoner

1.3.4. Du jobber systematisk med å fremme språk- og kommunikasjonsferdigheter gjennom lek, aktiviteter og samtaler i barnegruppen og med enkeltbarn i det daglige arbeidet

1.4. Barnehagelæreren bygger et læringsmiljø preget av trygge og emosjonelt tilgjengelige voksne

1.4.1. Du er oppmerksom på barns signaler og gir barn rask og tilpasset respons

1.4.2. Du gir grunnleggende opplæring til øvrig personal i hvordan barns behov kan forstås

1.4.3. Du tilegner deg og videreformidler kunnskap om barns utvikling og betydningen av støttende og utfordrende relasjoner.

1.4.4. Du rettleder og veileder øvrig personal i observasjon og stimulering av barns utvikling

1.4.5. Du fremmer og støtter barns utforskende læring

«Walk and talk» i pausen

- Hvordan kan standardene brukes i barnehagen?
  - For barnehagelæreren?
  - For praksislæreren?
  - For andre ansatte?

- På hvilken måte kan disse brukes for å utvikle barnehagen som en lærende organisasjon?